

NORSK AMERICANA FORUM

AMERICANA-SKOLEN

JOE ELY

VAR BÅDE COUNTRY OG ROCK

Texas country-rocker Joe Ely gikk bort
15. desember i fjor, 78 år gammel.
Ely rakk å gi ut sitt 16. studioalbum, *Love and
Freedom*, kort tid før han døde.

Tekst: Tom Skjellesæther

Ely ble født i Amarillo, Texas 9. februar 1947, men flyttet til Lubbock, Texas da han var ti år gammel. Han lærte seg å spille fiolin, men byttet fiolinen mot en elektrisk gitar. Faren hans døde da han var tretten og mora ble lagt inn på en sykehus, Joe flyttet inn hos slektninger. Han var i praksis foreldreløs og kom raskt på kant med skolene han gikk på. Det førte til at han tilbrakte flere av sine unge år på veien, han jobbet over hele USA, reiste som hobo på godstog og turnerte med Ringling Brothers sirkus, med ansvar for lamaene!

På vei hjem til Lubbock i 1968 plukket han opp en haiker, som viste seg å være Townes van Zandt. Townes ga Ely sitt første album som takk for liften.

Ely skal ha lært seg alle sangene på plata og Van Zandt var en stor innflytelse på bandet The Flatlanders, som Ely dannet på tidlig 1970-tall sammen med vennene Jimmie Dale Gilmore og Butch Hancock. Ely har beskrevet trioen på denne måten; Jimmie var country, Butch folk og jeg rock.

The Flatlanders spilte inn ett album, som bare ble sluppet i svært begrenset opplag på 8-spors tape. Albumet har senere blitt gjenutgitt en rekke ganger blant annet som *More a Legend than a Band*.

I 1998 kom bandet sammen igjen for å gjøre musikk til soundtracket til Robert Redford-filmen *The Horsewhisperer*. Derfra laget The Flatlanders et knippe album, det siste, *Treasures of Love*, kom i 2021.

Men det er de fem første soloalbumene som Joe Ely laget fra 1977 som er fundamentet i Elys posisjon som essensiell Texas countryrocker; *Joe Ely* (1977), *Honky Tonk Masquerade* (78), *Down on the Drag* (79) og *Musta Notta Gotta Lotta* (81) pluss konsertplata *Live Shots* fra 80.

Disse platene inneholder sanger som er sentrale i det som senere skulle bli kalt «americana»; «I had my hopes up high» (Ely), «She never spoke spanish to me» (Butch Hancock), «If I were a Bluebird» (Hancock), «Boxcars» (Hancock), «Tonight I think I'm gonna go downtown» (Jimmie Dale Gilmore), «Honky Tonk Masquerade» (Ely), «Fingernails» (Ely), «Standing at the big Hotel» (Hancock), «I keep gettin' paid the same» (Ely), «Wishin' for you» (Hancock), «Hard livin'» (David Halley) og «Dallas» (Gilmore).

Åpningen på «Dallas» tilhører den korteste lista over de beste Texas-sangene noensinne, og Elys tolkning er episk.

«Did you ever see Dallas from a DC-9 at night?

Well Dallas is a jewel, oh yeah, Dallas is a beautiful sight
And Dallas is a jungle but Dallas gives a beautiful light».

Undertegnede har ved et par anledninger fløyet via Dallas på vei til Austin bare for å kunne fly inn til Dallas med sangen på hodetelefonene. Ely, Gilmore & Hancock laget en distinkt Texas musikk der poesi, attityde, pedal steel, trekkspill og fuzza gitarer ble blandet til en kruttsterk gryte.

Joe Ely holdt seg med et usannsynlig rocka band som telte Jesse Taylor på lead gitar, Ponty Bone på trekkspill og Lloyd Maines på pedal steel gitar. Maines er faren til Natalie Maines i The (Dixie) Chicks.

I 1979 spilte Joe Ely-bandet en rekke konserter i sørstatene sammen med The Clash. Året etter kom Joe Ely til London og det da uventede kameratskapet mellom punkerne og Vest-Texas-cowboyene blomstret for fullt. Derfor er *Live Shots* spilt inn på London konsertstedene Hope & Anchor, Dingwalls og The Venue. På coveret står det å lese «Thanks to The Venue and the Venue bouncers who can't take a joke.»

Historien skal være som følger, jeg opplevde den fra publikumssida den kvelden. Joe Ely og band hadde avsluttet en forrykende, svett konsert som inkluderte en solo på pressluftbor! Salen kokte og ville ha mer, mye mer! Bandet kom tilbake og satte i gang, men Ely himself dukket ikke opp. Han hadde visstnok gått ut på branntappa for å ta seg en kjapp røyk. Da han skulle inn igjen, hadde døra smekka og bandet hadde gått ned på scenen og begynt å spille. Ely løp ned trappene og rundt til inngangen, der dørvaktene trodde at han bare var en fyr som prøvde å lure seg inn. De kastet ham ut og Ely skal ha rukket å sparke ut en glassdør før vaktene forstod hvem han var.

Man kan trygt si at Ely sementerte sin punk-standing. Før Ely dro hjem sang han back-up på innspillingen av The Clash' «Should I stay or should I go».

På begynnelsen av 1980-tallet befant Joe Ely seg i Texas rock og country første divisjon og sto bak store utekonserter rundt om i staten under navnet *Joe Ely's Tornado Jam*. Det var under en slik *Tornado Jam* utenfor Austin i 1981 at den norske musikkjournalisten Øyvind Pharo ble kjent med sentrale medlemmer av Austins musikkmiljø og kickstartet det etter hvert tette forholdet mellom musikkbyene Austin og Oslo.

Seks år senere dukket Joe Ely med band opp i Oslo og spilte på Cruice kafé, der Ely var oppe på bardisken og rocket stedet til grunnen. Han spilte også på Chateau Neuf på den første Tore Olsen minnekonserten. Jan Dahlen var en av de andre artistene på Chateau og da Ely hørte at Dahlen covret en av sangene hans, smøg Ely seg ut fra sceneteppet og ble med Jan på sangen.

Før undertegnede var det skuffende at vi aldri lyktes med å få Joe Ely til

Foto (med klokken): BarbaraFG, Jim Eppler, Milton Adams og Alan Messer

Down on the Farm, mens både Jimmie Dale Gilmore og Butch Hancock var der.

Joe Ely fortsatte å gi ut veldig gode plater hele sin lange karriere, på den nest siste utgivelsen sin, *Driven to Drive* i 2024, sang han duett med sin gode venn, Bruce Springsteen, på sangen «Odds of the Blues».

I 2014 ga Joe Ely ut boka *Bonfire of Roadmaps* bygget på dagbøkene han skrev mens han var på veien. Han turnerte sammen med The Clash, Uncle Tupelo, Lyle Lovett, The Chieftains, James McMurtry, John Hiatt, Bruce Springsteen, Rolling Stones og Los Super Seven, tex-mex kollektivet som telte Los Lobos David Hidalgo og Cesar Rosas og Texas Tornados Freddy Fender og

Flaco Jimenez. Plata deres fikk en Grammy og inneholder Joe Elys nydelige tolkning av Woody Guthries «Deportees (Plane wreck at Los Gatos)».

I 2016 ble Joe Ely utnevnt til «Official Texas State Musician» og i 2022 ble han valgt inn i «Austin City Limits Hall of Fame».

Joe Elys musikk er definitivt en av byggsteinene i americana og understreker i rødt at country og rock bare er to sider av samme sølv-dollar. Helt sentralt var historiefortelling, derfor er det spesielt god grunn til å høre Joe Ely fremføre episke sanger som sin egen «Me and Billy the Kid», Robert Earl Keens «The Road goes on forever» og Tom Russells «Callo del Cielo».